

## СТАНОВИЩЕ

от професор д-р Росица Александрова Пенкова – СУ „Св. Кл. Охридски“ - на материалите, представени за участие в конкурс (Държавен вестник, брой 1 от 3 януари 2017 г.) за заемане на академичната длъжност „професор“ на Института по математика и информатика при БАН в област на висше образование: *1. Педагогически науки;* професионално направление: *1.3. Педагогика на обучението по... Методика на обучението по математика (Дидактически модели)*

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, брой 1 от 3 януари 2017 г. за нуждите на Института по математика и информатика при БАН, като единствен кандидат участва **доц. д-р Борислав Йорданов Лазаров**

### 1. Общо описание на представените материали

Кандидатът **доц. д-р Борислав Йорданов Лазаров** е приложил списък с общо 98 научни труда (3 студии, 58 статии в списания, 37 доклада в сборници с трудове от конференции), както и 36 учебника и учебни помагала. За участие в конкурса са представени 37 публикации, от които 33 не са участвали в конкурса за доцент (старши научен сътрудник II степен), приключил 2004 г. При крайната оценка на публикациите за настоящия конкурс за „професор“ се отчитат 8 статии в международни списания, 8 статии в български списания, 3 статии в сборници на международни проекти, 9 доклада, публикувани в сборници от международни конференции, 5 доклада, отпечатани в трудове на национални конференции. Списъкът с публикации съдържа и две монографични студии по една обща тематика, които може да се разглеждат като две части на монография. Студиите не са включени в публикациите, с които Б. Лазаров кандидатства за конкурса.

Прави впечатление, че по-голямата част от публикациите на кандидата са свързани с издания на международно равнище.

### 2. Обща характеристика на научната, преподавателската и научно-приложната дейност на кандидата

**Доц. д-р Борислав Йорданов Лазаров** е учен, който осъществява **научни изследвания** в областта на методиката на обучението по математика, което отговаря на изискванията на конкурса. Той е успешен ръководител на национални и международни проекти. Имам преки впечатления за проекта „Оценка на постиженията на учениците по български език и литература и по математика в края на I, IV и VIII клас“ (МОН – Национален институт по образование, 2003-2004 г.), където доц. д-р Б. Лазаров бе координатор в частта „математика“. Предложената от него модификация на динамичния модел на Полард и Нобел позволи да се повиши надеждността на резултатите от проучването. Участието на Борислав Лазаров в работната група по математика, природни науки и технологии към Европейската комисия осигури възможности за успешното реализиране на проект под негово ръководство „Приоритети в природоматематическите направления в програма „Education and Training 2010“ на Европейската комисия. Положителни практики.“ (МВНР – НИО, 2004 г.).

Цялостната дейност на кандидата за длъжността „професор“ и научната му продукция се свързват и с продължаващото образование, с квалификационните курсове и програми за учители и директори. Високо ценени от научната общност и от педагогическите специалисти са и неговите компетентности по-конкретно в областта на интегративното образование. Той участва в го-

дишните конференции на Балканското общество по педагогика и образование с научни съобщения, към които проявяват интерес авторитетни учени, например проф. Виорел Николеску (Румъния).

Положителната **оценка на преподавателската и научно-приложната дейност** и на подготовката на кандидата за длъжността „професор“ може да бъде аргументирана и с професионалната му ангажираност и компетентното му отношение към работата с учителите, с високото качество на методическите му разработки, учебниците и учебните помагала. Научното ръководство на четирима докторанти (Стефка Караколева, Румяна Несторова, Ангел Гушев и Катя Пеева), от които двама вече успешно защитили дисертация, също е потвърждение на професионалните възможности на доц. д-р Б. Лазаров във връзка с научната област и професионалното направление на конкурса. Работата със специализанти и по програми за продължаващо образование (включително към ДИУУ на СУ „Св. Климент Охридски“) разширяват обхвата на учебно-педагогическата дейност на кандидата.

Доц. д-р Б. Лазаров проявява висок професионализъм в комисията на МОН за прием след 7. клас в художествени и спортни училища, където в продължение на 5 години ръководи екипа по математика.

### **3. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения съгласно материалите, представени за участие в конкурса**

**Високата ми оценка на научната и научно-приложната дейност** на доц. д-р Борислав Лазаров е резултат от анализа на научните трудове и установените приноси в теоретичен и практически план.

В представените за участие в конкурса публикации се концептуализират идеи, свързани с понятието „синтетична компетенция“. Систематизират се научни знания в областта на методиката на обучението по математика и се предлагат ценни методически решения. Научните статити са публикувани на български език и на чужд език в научнометодически списания и сборници от научни конференции. Учебниците и учебните помагала подпомагат пряко работата на учителите по математика.

Приемам за целесъобразно тематичното разпределение на трудовете на доц. д-р Борислав Лазаров в 8 научни направления. Приносите имат съществено значение в теорията и практиката на дидактическите изследвания. Особено искам да подчертая приносите на кандидата в така обособеното научно направление 3: **Изследване на преноса в нов контекст на математически знания и умения на ученици в средния курс**. Въвеждането на понятията *деконтекстуализация* и *синтетична компетенция* е една теоретична основа за достигане на нивото синтез в таксономията на Блум на изхода на средното образование. Публикациите (Lazarov 2014-1) и (Lazarov, Kokinova 2014) представят два различни вектора на приложение на теорията. Обучението чрез театър е внедрено в много образователни системи по света, но е новост в българското образование, въведена от доц. д-р Борислав Лазаров. Успешният педагогически експеримент на тази методика в педагогическата практика на елитна софийска гимназия е доказателство за широкия обхват на възможни приложения при интегрираното разглеждане на теми от различни културно-предметни области.

Необходимо е да се подчертае и приносът на кандидата по обособеното научно направление 4: **Изследвания относно включване на интегриран подход и интегрирано обучение в училищната стратегия**.

Публикациите (Lazarov, Severinova 2013-2), (Lazarov 2015-1), (Lazarov, Severinova, Karakasheva 2015), (Lazarov, Lukankin 2016), (Lazarov, Severinova 2016-1) надхвърлят рамките на математическото образование. Изследваната в тях тематика и дидактическите модели са изпреварили развитието на някои нововъведения в нормативната база в България, например програмата „Успех“ и създаването на иновативни училища. Добрите практики на едно частно училище, представляващи операционализация на теоретичните постановки, може да бъдат основа за внедряването на интегрирано обучение в иновативните училища. Само за сравнение: Финландия въвежда такъв тип обучение като национална образователна стратегия през учебната 2016 / 2017 г., т.е. 6 години след първите пилотни експерименти, осъществени от доц. д-р Б. Лазаров.

#### 4. Отражение на резултатите на кандидата в трудовете на други автори

Значимостта на приносите се подкрепя от отражението на резултатите от тях в трудовете на други автори. Забелязани са 70 цитирания на публикациите на доц. д-р Борислав Лазаров (като автор и съавтор) в 47 авторитетни източника, от които 23 на чужд език. В списъка на цитиранията има и едно автоцитиране.

Представените научни трудове са със съществен принос в модерни общодидактически направления. Със своята научна продукция Борислав Лазаров се е утвърдил като учен с признат авторитет, както сред научните среди, така и в цялата педагогическа общност – учители, директори, експерти и други педагогически специалисти.

#### 5. Препоръки

Препоръчвам на кандидата да публикува в цялостна монография концептуализираните си идеи за синтетична компетентност и интегративно обучение въз основа на двете монографични студии и отделните глави, които се открояват в публикации в международни списания и трудове от международни конференции.

### ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Борислав Йорданов Лазаров, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, свързани със заемане на академичната длъжност „доцент“. В публикациите има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от чуждестранни академични издателства. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, тъй като са пряко ориентирани към обучението по математика в средното училище.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и убедено да препоръчам на Научното жури да изготви

доклад-предложение за избор на **доц. д-р Борислав Йорданов Лазаров** на академичната длъжност „професор“ в Института по математика и информатика при БАН в област на висше образование: *1. Педагогически науки; професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по... Методика на обучението по математика (Дидактически модели).*

24.04.2017 г.  
София

**Изготвил становището:**  
Проф. д-р Росица Пенкова